

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/17/2025
Identifikačné číslo spisu:	8118204442
Dátum vydania rozhodnutia:	13.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8118204442.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a Lenky Praženkovej, v spore žalobcu Slovenská republika - Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana Prešov, so sídlom Jána Hollého 5898/14, 081 81 Prešov, IČO: 00 610 577, zastúpeného Advokátska kancelária GOGA a spol., s.r.o., so sídlom Kupeckého 4, 040 01 Košice, IČO: 36 863 947, proti žalovanému Slovak Telekom, a.s., so sídlom Bajkalská 28, 817 62 Bratislava, IČO: 35 763 469, zastúpenému Advokátska kancelária Kohútová Bérešová, spol. s r. o., v skratke AKKB, spol. s r. o., so sídlom Štefánikova 18, 811 04 Bratislava, IČO: 54 228 956, o zaplatenie 187 841,28 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 24Cb/69/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/173/2024-640 zo dňa 29. januára 2025, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 24Cb/69/2018-560 zo dňa 25. januára 2022 (druhým v poradí) v spojení s opravným uznesením č. k. 24Cb/69/2018-624 zo dňa 26. septembra 2024, vo výroku I. žalobu zamietol a vo výroku II. žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca si podanou žalobou uplatnil voči žalovanému nárok na zaplatenie sumy 187 841,28 eur s príslušenstvom, z dôvodu jednorazovej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. V žalobe uviedol, že medzi ním a žalovaným bola uzavretá nájomná zmluva na dobu určitú do 22.01.2017, ktorej predmetom bol nájom časti strechy na budove vo vlastníctve žalobcu, kde bol umiestnený anténny systém žalovaného a príslušenstvo slúžiace na jeho obsluhu (ďalej tiež „anténny systém“) a zároveň nájom pozemku žalobcu, kde žalovaný

uložil inžiniersku sieť (dátový kábel). Po skončení trvania doby nájmu sa zmluvné strany na obsahu novej nájomnej zmluvy nedohodli, preto si dal žalovaný na základe § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ZEK“) zapísať zákonné vecné bremeno v katastri nehnuteľností, čím došlo k nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu.

3. Súd prvej inštancie, v súlade s právnym názorom vyjadreným vo veci v predchádzajúcom kasačnom uznesení (v tom čase funkčne príslušného) Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Cob/28/2019 zo dňa 18. februára 2020, konštatoval, že v zmysle právnych predpisov platných v čase vzniku vecného bremena, pokiaľ bolo výkonom oprávnení obmedzené užívanie nehnuteľnosti, mala sa poskytnúť jej vlastníčkovi primeraná náhrada. Ak by medzi stranami nedošlo k dohode o náhrade, rozhodol by na základe žiadosti súd. Žiadosť sa však musela podať v prekluzívnej lehote 12 mesiacov odo dňa, keď k obmedzeniu užívania nehnuteľnosti došlo, nie od momentu ukončenia nájomného vzťahu. Žalobca však takúto žiadosť na súd nepodal, preto jeho nárok zanikol. Súd prvej inštancie zdôraznil, že pokiaľ žalobca pristúpil k riešeniu náhrady formou nájomnej zmluvy, sám sa vystavil riziku preklúzie zákonných nárokov.

4. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/173/2024-640 zo dňa 29. januára 2025 prvým výrokom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a druhým výrokom priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že sa v súlade s § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Len na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie dodal, že zákonné vecné bremeno vzniklo okamihom vydania rozhodnutí správnych orgánov, a to kolaudačného rozhodnutia Oblasťného telekomunikačného úradu - Prešovský kraj č. 259/1998-VTS-MK zo dňa 04.11.1998, ktorým bolo povolené užívanie stavby „Základňová stanica a RR bod NMT a GSM NsP Prešov“ umiestnenej v priestoroch budovy vo vlastníctve žalobcu, a tiež územného rozhodnutia Mesta Prešov zo dňa 15.01.2014, č. B/15542/2013-Hč o umiestnení líniovej inžinierskej stavby „PMOK + MTS Prešov, Dilongova BWG, k.s.“ V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na § 12 ods. 1 písm. a), § 12 ods. 3, 4 až 6 zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách a na § 46 ods. 1 písm. a), § 46 ods. 4 a § 56 ods. 1 zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách, ako relevantných zákonov účinných v čase vzniku zákonného vecného bremena. Odvolací súd zdôraznil verejnoprávny charakter inštitútu zákonného vecného bremena a konštatoval, že ani prípadná súkromno-právna regulácia vzťahov medzi subjektmi dotknutými zákonným vecným bremenom nemôže mať vplyv na vznik, existenciu a zánik tohto zákonného obmedzenia.

6. Odvolací súd zrekapituloval, že v danom prípade podmienky uplatnenia primeranej náhrady k stavbe anténneho systému a príslušenstva stanovil zákon č. 110/1964 Zb. v ust. § 12 ods. 4 až 6 tak, že vlastníč nehnuteľnosti bol oprávnený dožadovať sa tejto náhrady priamo od organizácie spojov a v prípade, ak medzi nimi nedošlo k dohode o náhrade, rozhodol na základe žiadosti vlastníka súd, pričom žiadosť musel vlastníč podať do 12 mesiacov odo dňa, keď k obmedzeniu užívania nehnuteľnosti došlo, inak nárok zaniká. Právna úprava viaže začiatok plynutia prekluzívnej lehoty na uplatnenie práva na primeranú náhradu na právnu skutočnosť, ktorou je vznik vecného bremena. Žalobca si nárok na jednorazovú náhradu za vznik vecného bremena k predmetnej stavbe uplatnil na súde dňa 24.04.2018, teda po uplynutí prekluzívnej lehoty, ktorej začiatok plynutia je spojený so zriadením a prevádzkovaním telekomunikačného zariadenia (anténny systém) žalovaným na stavbe (budove) žalobcu v roku 1998.

7. K obdobnému záveru dospel odvolací súd aj v časti nároku žalobcu týkajúceho sa uplatnenia jednorazovej primeranej náhrady za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu z dôvodu umiestnenia dátového kábla žalovaným. Odvolací súd konštatoval, že predmetný nárok podľa § 66 ods. 5 ZEK zaniká v ročnej subjektívnej a trojročnej objektívnej prekluzívnej lehote, „počítajúcej sa odo dňa vzniku núteného obmedzenia užívania nehnuteľností“. Ak sa podnik a vlastníč nehnuteľnosti na výške primeranej náhrady nedohodnú, je každý z nich oprávnený podať súdu návrh na rozhodnutie do

šiestich mesiacov odo dňa uplatnenia si nároku v príslušnom podniku. Žalobca si tento nárok na súde uplatnil dňa 23.10.2017, teda zjavne po uplynutí subjektívnej a objektívnej prekluzívnej lehoty, nakoľko vznik zákonného vecného bremena sa viaže na územné rozhodnutie mesta Prešov zo dňa 15.01.2014, č. B/15542/2013-Hč. Na základe toho odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, keď žalobu zamietol ako podanú oneskorene, z dôvodu uplynutia prekluzívnych lehôt na uplatnenie jednorazovej primeranej náhrady.

8. Proti prvému výroku rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) dovolanie, prostredníctvom ktorého sa domáhal zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vrátenia veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania výslovne na základe § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

9. K prípustnosti dovolania dovolateľ formuloval dve právne otázky, ktoré podľa neho v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, pričom od ich vyriešenia malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu:

„1. Je oprávnenie podľa § 12 ods. 1 písm. a) v spojení s ods. 3 zákona č. 110/1964 Zb. prislúchajúce organizáciám spojov (t.j. zriaďovať a prevádzkovať na cudzích nehnuteľnostiach telekomunikačné zariadenia titulom zákonných vecných bremien) nevyhnutné vykladať ako povinnosť zriaďovať a prevádzkovať na cudzích nehnuteľnostiach telekomunikačné zariadenia ako vecné bremená výlučne podľa uvedeného zákona, a to bez ohľadu na skôr prejavenu odlišnú vôľu oprávneného subjektu efektívne si zabezpečiť zriadenie a prevádzku telekomunikačných zariadení na cudzích nehnuteľnostiach alebo je predmetné oprávnenie možné vykladať gramaticky ako možnosť využitia uvedeného právneho titulu, čím je daná možnosť podľa vlastnej vôle organizácie spojov ako súkromnoprávneho, oprávneného subjektu využiť aj iné dostupné právne tituly na dosiahnutie zamýšľaného účelu, ktorým je zriadenie a prevádzka telekomunikačných zariadení na cudzích nehnuteľnostiach, pokiaľ by tento iný právny titul vznikol skôr, ako by došlo k vzniku zákonného vecného bremena?“ (ďalej tiež „prvá otázka“)

„2. Je upovedomenie organizácie spojov podľa § 12 ods. 2 zákona č. 110/1964 Zb. adresované vlastníkom a užívateľom nehnuteľností ako podmienka vzniku zákonného vecného bremena? Pokiaľ nie, aký je zmysel a aké sú následky porušenia tejto povinnosti?“ (ďalej tiež „druhá otázka“)

10. Dovolateľ súčasne vymedzil podané dovolanie a konkretizoval dovolacie dôvody tak, že smerujú výlučne k namietanému právnemu posúdeniu časti uplatneného nároku na jednorazovú náhradu za zriadenie zákonného vecného bremena za umiestnenie anténneho systému žalovaného na streche budovy žalobcu.

11. Dovolateľ uviedol, že žalovaný síce bol v zmysle § 12 ods. 1 písm. a) v spojení s ods. 3 zákona č. 110/1964 Zb. oprávnený zriaďovať a vykonávať práva zodpovedajúce zákonnému vecnému bremenu, avšak žalovaný o tento právny titul neprejavil záujem. O tom má svedčiť skutočnosť, že neupovedomil žalobcu pred začatím výkonu práv zodpovedajúcich zákonnému vecnému bremenu, čím si nesplnil povinnosť podľa § 12 ods. 2 zákona č. 110/1964 Zb. Ďalej uviedol, že mal vedomosť o zriadení a prevádzkovaní anténneho systému na streche budovy, ale o výkone týchto práv mal vedomosť na základe nájomnej zmluvy, ktorú ešte pred umiestnením anténneho systému so žalovaným uzavreli, a nie na základe vzniku zákonného vecného bremena, v čom vidí rozdiel. Argumentoval, že pokiaľ nájomná zmluva bola uzatvorená skôr, založila právny vzťah, ktorý nebol ukončený prejavom vôle oprávneného subjektu a ktorý zodpovedal prejavovanej vôli oprávneného subjektu, potom má mať takáto nájomná zmluva prednosť pred zákonným vecným bremenom. Oprávnenému subjektu naďalej zostalo zachované oprávnenie vykonávať práva zodpovedajúce zákonnému vecnému bremenu, avšak toto právo neuplatnil, pretože účel sa podarilo dosiahnuť súkromnoprávnou úpravou vzťahov. Dovolateľ taktiež nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého vznik zákonného vecného bremena bol viazaný na kolaudačné rozhodnutie Oblastného telekomunikačného úradu, ktorým bolo povolené užívanie stavby, nakoľko u žalovaného absentuje vôľová zložka vykonať oprávnenie na základe zákona. Vo vzťahu k tomu dovolateľ namietal aj nedostatok verejného záujmu a nesplnenie podmienky nevyhnutej miery obmedzenia vlastníckeho práva, v dôsledku čoho nebol naplnený test proporcionality, pretože cieľ sledovaný zákonným vecným bremenom sa pred začatím výkonu práv z vecného bremena dosiahol

miernejším riešením, a to nájomnou zmluvou.

12. Vyjadril názor, že pokiaľ žalovaný neprejavil vôľu vykonávať práva zo zákonného vecného bremena až do roku 2017, potom svoj nárok uplatnil v zmysle ust. § 66 zákona č. 351/2011 Z. z. v zákonom stanovenej lehote. Na podporu svojich tvrdení dovolateľ poukázal na viacero nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), sp. zn. PL. ÚS 19/09, PL. ÚS 15/98, PL. ÚS 38/95. Zdôraznil „nedostatok formálnych aj materiálnych predpokladov pre vznik zákonného obmedzenia vlastníckeho práva.“ Dovolateľ namietol z formálneho hľadiska posúdenie vzniku zákonného vecného bremena priamym účinkom „zo zákona“, bez potrebnej vôľovej zložky, ním vyvodzovanej z § 12 ods. 1 písm. a) v spojení s ods. 3 zák. č. 110/1964 Zb., pričom zdôraznil, že žalovaný ani len konkludentne neprejavil vôľu vykonávať práva zo zákonného vecného bremena až do roku 2017, o čom má svedčiť primárne uzatvorenie nájomnej zmluvy. Z materiálneho hľadiska namietol nedostatok verejného záujmu, nesplnenie podmienky nevyhnutnej miery obmedzenia, v rámci čoho nemal byť naplnený princíp proporcionality - že cieľ sledovaný zákonným vecným bremenom sa pred začatím výkonu práv z vecného bremena dosiahol miernejším riešením. V tejto súvislosti za miernejšie prostriedky obmedzenia vlastníckeho práva dovolateľ označil dohodu.

13. K dovolaniu podal žalovaný vyjadrenie, v ktorom dovolaciemu súdu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť. Podľa názoru žalovaného k vzniku vecného bremena došlo priamo zo zákona, na základe realizácie zákonom vymedzených oprávnení, a to bez ohľadu na skutočnosť, či a do akého momentu mali sporové strany uzatvorenú nájomnú zmluvu. Následne žalovaný citoval právnu úpravu týkajúcu sa oblasti elektronických komunikácií a opakovane konštatoval, že zákonné vecné bremeno vzniká priamo zo zákona po splnení podmienok v ňom uvedených a nezávisle od vôle dotknutých subjektov. S poukazom na závery Ústavného súdu Českej republiky v náleze zo 16.03.2023, sp. zn. III. ÚS 2498/19, týkajúce sa výkladu totožnej právnej úpravy (zák. č. 110/1964 Zb.), zdôraznil, že k vzniku zákonného vecného bremena nie je potrebné splniť notifikačnú povinnosť; upovedomenie vlastníkov alebo užívateľov dotknutých nehnuteľností o výkone práva zo zákonného vecného bremena nie je podmienkou jeho vzniku. Záverom žalovaný poukázal na nesplnenie podmienok vymedzenia dovolacieho dôvodu tak, ako to vyžaduje § 432 ods. 2 CSP.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané, zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

15. Dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania. V CSP sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené tak, že v § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v § 424 až § 426 sú upravené subjekty oprávnené podať dovolanie. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

17. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19. Podľa ustanovenia § 442 CSP, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

K prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP

20. Žalobca v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania je daná ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

21. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (§ 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v takom prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

22. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to, ako dovolateľ túto otázku v dovolaní zadefinuje a špecifikuje. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

23. Právnu úpravou dovolania v Civilnom sporovom poriadku sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky a prispieť k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c) CSP má za cieľ dosiahnutie jednoty v rozhodovaní dovolacích senátov.

24. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP má tiež osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou odvolacieho súdu“. Pojem „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ definuje judikát R 71/2018 tak, že doň patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch

najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

25. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristická „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil a odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“, pričom za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu možno považovať aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili.

26. Vo vzťahu k právnej otázke v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd uvádza, že podľa judikatúry ústavného súdu: „I. Pojem „otázka vyriešená“ podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP treba vykladať ako „vyriešená ustálene“. Zmyslom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je umožniť dovolateľom obrátiť sa na najvyšší súd s požiadavkou o právny názor až dovtedy, dokým sa právny názor k danej otázke neustáli. Tento výklad má svoj racionálny základ, ktorý pramení z účelu dovolania, spočívajúci v požiadavke, aby najvyšší súd vlastným meritórnym rozhodovaním rozvíjal, zjednocoval a vytváral judikatúru slovenských súdov, a tak naplnil princíp právnej istoty ako jeden zo základných pilierov právneho štátu. II. Ustálená prax musí byť zrejماً nielen dovnútra (že o nej vie najvyšší súd, príp. sporové strany), ale aj navonok (vo vzťahu k verejnosti). Ak nastane situácia, že najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, je vhodné, aby ho publikoval v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.“ (I. ÚS 115/2020; ZNaU 33/2020).

27. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ s výslovným poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP konkretizoval dve právne otázky, ktoré podľa neho doteraz neboli dovolacím súdom vyriešené vôbec (druhá otázka), resp. vyriešené ustálene (prvá otázka). Z prvej dovolateľom formulovanej právnej otázky, vzhľadom na celkový kontext dôvodov podaného dovolania, vyplýva, že v podstate smeruje k posúdeniu času vzniku tzv. zákonného vecného bremena v prípade, keď si subjekty daného právneho vzťahu týkajúceho sa obmedzenia užívачích práv vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej je (vo verejnom záujme) umiestnené telekomunikačné zariadenie (anténny systém) oprávnenej osoby (tu žalovaného), súbežne dobrovoľne usporiadajú vzájomné vzťahy a nároky prostriedkami súkromného práva, v tomto prípade nájomnou zmluvou. Dovolať teda namieta právny názor odvolacieho súdu, ústiaci k potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby, podľa ktorého v danom prípade k obmedzeniu užívania nehnuteľnosti vo verejnom záujme došlo v roku 1998, a preto s tým spojený nárok na primeranú náhradu, uplatnený žalobcom v roku 2018, je podľa právnej úpravy obsiahnutej v § 12 ods. 4 až 6 zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách prekludovaný. Podľa opozitného názoru dovolateľa však skutočnosťou podstatnou pre určenie času vzniku zákonného vecného bremena malo byť uzavretie a trvanie, resp. skončenie nájomnej zmluvy so žalovaným, ako primárny právny titul žalovaného na užívanie nehnuteľnosti žalobcu, a nie čas vzniku (začiatok) samotného núteného obmedzenia užívania danej nehnuteľnosti.

28. K druhej formulovanej dovolacej otázke, či je upovedomenie organizácie spojov podľa § 12 ods. 2 zákona č. 110/1964 Zb., adresované vlastníkom a užívateľom nehnuteľností, ako podmienka vzniku zákonného vecného bremena, a pokiaľ nie, aký je zmysel a aké sú následky porušenia tejto povinnosti, dovolateľ predostrel svoj právny názor, podľa ktorého žalovaný bol podľa § 12 ods. 1 písm. a) v spojení s § 12 ods. 3 cit. zákona „iba oprávnený zriadiť a vykonávať práva zodpovedajúce spornému zákonnému vecnému bremenu“. Žalovaný o tento právny titul neprejavil záujem, o čom má svedčiť to, že neupovedomil žalobcu pred začatím výkonu práv zodpovedajúcich spornému zákonnému bremenu, „čím si ani nesplnil povinnosť podľa § 12 ods. 2 zákona č. 110/1964 Zb.“

29. Z vyššie uvedeného vyplýva konštatovanie dovolacieho súdu, že vo vzťahu k obom právnym otázkam nastoleným dovolateľom boli splnené náležitosti odôvodnenia dovolania vyžadované úpravou obsiahnutou v § 432 ods. 1 a 2 CSP.

30. Dovolací súd sa ďalej pri skúmaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP zamerail na

doterajšiu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu k prvej otázke, kľúčovej pre napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, súvisiacej so vznikom zákonného vecného bremena, za situácie koexistencie zákonného vecného bremena a nájomnej zmluvy dotknutých strán.

31. K otázke koexistencie zákonného vecného bremena a nájomnej zmluvy prijal najvyšší súd právny záver v uznesení zo 4. júna 2019 sp. zn. 4Sžrk/14/2018, v ktorom bola riešená obdobná skutková situácia vzniku zákonného vecného bremena, ktorého zápis do katastra nehnuteľností bol vykonaný záznamom v súlade s § 66 ods. 2 ZEK. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí konštatoval, že vecné bremeno v danom prípade má evidenčný charakter, a to ku právu, ktoré už vzniklo na základe inej právnej skutočnosti a to zriadením Základňovej stanice a RR bodu Prešov - Sekčov na základe stavebného povolenia vydaného Mestom Prešov. ... Zápis zákonného vecného bremena je technický úkon deklarujúci existujúci právny stav. ... Kasačný súd poukazuje, že popri sebe môže existovať inštitút zákonného vecného bremena a zároveň inštitút nájomnej zmluvy. ... Preto sa kasačný súd nestotožňuje s názorom kasačného sťažovateľa, že inštitút zákonného vecného bremena je možné uplatniť len v prípadoch, kde medzi vlastníkom a prevádzkovateľom (podnikom) verejných sietí nie je žiadny vzťah. Uvedené rozhodnutie bolo podrobené prieskumu zo strany ústavného súdu, ktorý súhlasil s tam vyslovenými závermi. Ústavný súd SR v predmetnom náleze sp. zn. III. ÚS 713/2022 konštatoval, že: „vecné bremeno vzniknuté na základe zákona predstavuje verejnoprávny zásah do vlastníckeho práva bez toho, aby vlastník dotknutej veci s takýmto zásahom musel vysloviť súhlas. Zákonné vecné bremeno má osobitný charakter daný skutočnosťou, že vzniká bez potreby vyjadrenia vôle dotknutého subjektu priamo na základe zákonnej úpravy tak, že vlastník dotknutej veci je povinný niečo strpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať“.

32. Ďalej predmetom dovolacieho prieskumu najvyššieho súdu v rozsudku z 29. júna 2023 sp. zn. 5Cdo/174/2022 bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2022 sp. zn. 2Co/15/2018, v ktorom bola rovnako riešená otázka vzniku zákonného vecného bremena v nadväznosti na telekomunikačné zariadenie na pozemku žalobcu vybudované v rokoch 1999 a 2000 a priznanie primeranej náhrady za obmedzenie užívania nehnuteľnosti, pričom Krajský súd v Bratislave dospel k záveru, že žalovanému vzniklo na pozemku žalobcu momentom vybudovania telekomunikačného zariadenia právo užívať pozemok žalobcu a skutočnosť, že si sporové strany upravili vzájomný vzťah nájomnou zmluvou, nemôže zmeniť právnu skutočnosť vzniku vecného bremena momentom naplnenia § 12 ods. 1 zákona č. 110/1964 Zb., resp. posunúť vznik zákonného vecného bremena k momentu zániku nájomného vzťahu. Najvyšší súd sa v rámci dovolacieho prieskumu zaoberal najmä prípustnosťou a dôvodnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) CSP z pohľadu vykonaného dokazovania, hodnotenia zisteného skutkového stavu a odôvodnenia rozhodnutia a pri namietanom nesprávnom posúdení veci konštatoval, že dovolateľ nevymedzil právnu otázku, preto sa týmto dovolacím dôvodom nezaoberal. Najvyšší súd dovolanie v predmetnej veci zamietol.

33. Dovolací súd konštatuje, že uznesenie najvyššieho súdu zo 4. júna 2019 sp. zn. 4Sžrk/14/2018 bolo prijaté ako rozhodnutie kasačného súdu na základe podanej kasačnej sťažnosti v konaní podľa § 438 ods. 2 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov a zároveň nejde o rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, prípadne o rozhodnutie, ktorého právne závery by boli opakovane nasledované ďalšími rozhodnutiami najvyššieho súdu. Zároveň rozsudok najvyššieho súdu z 29. júna 2023 sp. zn. 5Cdo/174/2022 sa právnym posúdením veci nezaoberal, konštatoval len, že v preskúmanom konaní neprišlo k procesnému pochybeniu. Z uvedeného dôvodu nejde podľa dovolacieho súdu o právnu otázku, ktorá by bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, predstavovanej uvedenými rozhodnutiami, vyriešená.

34. Dovolací súd však k prvej právnej otázke poukazuje na ďalší rozsudok najvyššieho súdu z 25. septembra 2024 sp. zn. 4Obdo/72/2022, v ktorom bola riešená obdobná situácia (pozn. - medzi totožným žalobcom a iným oprávneným subjektom) ako v tu posudzovanom prípade a z odôvodnenia ktorého vyplýva, že relevantná právna úprava zákona č. 110/1964 Zb. na vznik zákonného vecného bremena vyžadovala existenciu verejného záujmu a výkon oprávnení vymedzených v § 12 ods. 1

organizáciami spojov (§ 1 ods. 3 zákona č. 110/1964 Zb.). Zo skutkových okolností tam posudzovaného prípadu vyplýva, že v čase zriadenia anténneho systému v roku 1997 žalovaný uskutočnil výkon predmetných zákonných oprávnení vo verejnom záujme (zabezpečenie poskytovania verejných telekomunikačných služieb), čím boli splnené zákonné podmienky na vznik zákonného vecného bremena. Od uvedeného momentu žalobcovi začala plynúť lehota v zmysle § 12 ods. 6 zákona č. 110/1964 Zb. na uplatnenie náhrady za obmedzenie užívania nehnuteľnosti, pričom žalobca v tejto lehote o náhradu na súde nepožiadaval. K námietke žalobcu, že pri výkone zákonných oprávnení vymedzených v § 12 ods. 1 zákona č. 110/1964 Zb. neprišlo k nútenému obmedzeniu užívania nehnuteľností, ale realizácia bola dobrovoľná, o čom má svedčiť uzatvorená nájomná zmluva medzi stranami sporu, dovolací súd v rozsudku sp. zn. 4Obdo/72/2022 konštatoval, že: „K vzniku vecných bremien tak prišlo zo zákona, na základe realizácie zákonom vymedzených oprávnení, a to bez ohľadu na skutočnosť, či mali sporové strany uzatvorenú nájomnú zmluvu. Realizáciou týchto oprávnení prichádza k obmedzeniu vlastníka v užívaní nehnuteľnosti. Ide o verejnoprávny inštitút uplatňovaný vo verejnom záujme, ktorý nastáva automaticky zo zákona, ak nastane vymedzená právna skutočnosť, ktorou je v tomto prípade zriadenie telekomunikačného zariadenia na nehnuteľnosti žalobcu. V prípade nájomnej zmluvy a zákonného vecného bremena nemožno hovoriť o konkurencii dvoch inštitútov, ktorých súčasná existencia by sa navzájom vylučovala. Ide o odlišné inštitúty naplňajúce odlišný účel. Aj keď sa nájomnou zmluvou môže upraviť užívanie nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu súvisiace s umiestnením telekomunikačných zariadení na nehnuteľnostiach žalobcu, v rozsahu zodpovedajúcim oprávneniam z vecného bremena ide o úpravu nadbytočnú. Oprávneniami obmedzujúcimi vlastníka nehnuteľnosti žalovaný musí disponovať bez ohľadu na skutočnosť, či prišlo alebo v budúcnosti príde k uzatvoreniu nájomnej zmluvy, a to práve z dôvodu zabezpečenia poskytovania verejných telekomunikačných služieb (aktuálne už elektronických telekomunikačných služieb). Preto nie je možné dospieť k záveru, že zákonné vecné bremeno by vznikalo (a zanikalo) v závislosti od toho, či vlastníka nehnuteľnosti uzatvorí nájomnú zmluvu. K obmedzeniu užívania nehnuteľnosti, od momentu ktorého plynula žalobcovi lehota na uplatnenie práva na primeranú náhradu v súlade s § 12 ods. 6 zákona č. 110/1964 Zb. a § 46 ods. 4 zákona č. 195/2000 Z. z., tak prišlo najneskôr zriadením telekomunikačných zariadení na nehnuteľnostiach žalobcu. Žalobca bol od momentu zriadenia telekomunikačných zariadení na nehnuteľnostiach žalobcu obmedzený na svojom vlastníckom práve v rozsahu, ktorý zodpovedal oprávneniam patriacim žalovanému vo vzťahu k zriadeniu a prevádzke telekomunikačných zariadení.“ (sp. zn. 4Obdo/72/2022, ods. 41). „Vzhľadom na uvedené závery preto nie je možné sa stotožniť s právnym názorom žalobcu, že k vzniku vecného bremena a vzniku obmedzenia užívania jemu patriacich nehnuteľností a teda k plynutiu lehoty na uplatnenie primeranej náhrady za obmedzenie užívania nehnuteľností mohlo prísť až v momente ukončenia nájomného vzťahu.“ (tamtiež, ods. 42).

35. Najvyšší súd po zistení, že rozsudok dovolacieho súdu sp. zn. 4Obdo/72/2022 zo dňa 25. septembra 2024 predstavuje rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2025 pod č. R 12/2025, a to na základe odsúhlasenia predpísaným spôsobom na zasadnutí obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu konaného dňa 28. mája 2025 (§ 21 ods. 3 písm. d/ zák. č. 757/2004 Z. z.), dospel k záveru, že v tu posudzovanej veci nie je možné prípustnosť dovolania v časti namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci vyvodiť z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, tak ako žiadal dovolateľ. Uvedený judikát najvyššieho súdu (R 12/2025) totiž aktuálne predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, a preto nie je možné konštatovať, že prvá dovolateľom formulovaná právna otázka doteraz nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte (ustálene) vyriešená.

36. Na vyššie uvedený záver nemá vplyv to, že dovolanie v danej veci bolo podané dňa 13. mája 2025, t. j. pred schválením uvedeného rozhodnutia sp. zn. 4Obdo/72/2022 zo dňa 25. septembra 2024 na publikáciu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Výplýva to aj zo záverov ústavného súdu v náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020, podľa ktorých: „Skúmanie prípustnosti dovolania je tak vecou dovolacieho súdu, ktorý ale nie je viazaný jeho vymedzením (§ 419 CSP - ak to zákon pripúšťa). Povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP treba vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom. Dovolací súd však nie je

vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju aj sám. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ. Situácia dovolateľa sa totiž môže v priebehu dovolacieho konania meniť. Napríklad ak dovolateľ tvrdí, že právna otázka ešte nebola na dovolacom súde riešená a medzičasom k jej vyriešeniu došlo. V tomto prípade sa prípustnosť dovolania zmení počas konania.“

37. Dovolací súd teda na prvú právnu otázku dovolateľa dal už skôr odpoveď v rozsudku sp. zn. 4Obdo/72/2022 zo dňa 25. septembra 2024, z ktorého sa v priebehu tohto dovolacieho konania stal judikát najvyššieho súdu publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. R 12/2005 s publikovanou právnou vetou: „Vecné bremeno v zmysle § 12 ods. 1 zákona č. 110/1964 Zb. a § 46 ods. 1 zákona č. 195/2000 Z. z. na cudzej nehnuteľnosti vzniká zo zákona, keď vo verejnom záujme dôjde k obmedzeniu vlastníka v užívaní tejto nehnuteľnosti. Za deň vzniku núteného obmedzenia vlastníka ako rozhodujúceho momentu pre plynutie zákonnej lehoty na uplatnenie nároku na primeranú náhradu za obmedzenie užívania nehnuteľnosti zriadením telekomunikačného zariadenia na tejto nehnuteľnosti sa považuje najneskôr deň zriadenia takéhoto zariadenia na tejto nehnuteľnosti.“ Uvedená právna veta sa obdobne vzťahuje aj na vec tu posudzovanú v tej časti, ktorá sa týka aplikácie a interpretácie príslušných ustanovení zákona č. 110/1964 Zb. na zistený skutkový stav. V danom prípade preto nebolo možné po prijatí tohto judikátu považovať za splnené podmienky prípustnosti tejto časti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, tak ako argumentoval dovolateľ v podanom dovolaní.

38. Vzhľadom na konštatovanú neprípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolací súd ďalej zisťoval aj podmienky prípustnosti dovolania z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, a teda, či sa odvolací súd v napadnutom rozhodnutí pri právnom posúdení prvej otázky formulovanej dovolateľom, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú predstavuje judikát č. R 12/2025. V tomto smere sa dovolací súd opieral aj o nález ústavného súdu sp. zn. III ÚS 7/2023 z 28. septembra 2023, podľa ktorého: „Zo základného práva na súdnu ochranu vyplýva povinnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky posúdiť prípustnosť dovolania podaného v civilnom sporovom konaní pre nesprávne právne posúdenie veci nielen z hľadiska zákonom predpokladaného dôvodu, ktorý dovolateľ výslovne v dovolaní označil, ale skúmať ju aj podľa ostatných dôvodov prípustnosti uvedených v § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.“

39. Podstatné je, že skutkové okolnosti, ktoré boli predmetom právneho posúdenia v citovanom judikáte R 12/2025 a tie, ktoré tvoria základ rozhodnutia v danom dovolacom prípade, sú porovnateľné (časovo, miestne, vecne). Z časového hľadiska ide v oboch prípadoch o zriadenie anténneho systému oprávnenou osobou počas platnosti zákona č. 110/1964 Zb., tento systém bol umiestnený na nehnuteľnostiach totožného žalobcu (areál nemocnice), pričom v oboch prípadoch došlo aj k uzavretiu nájomnej zmluvy na určitý čas. Dovolací súd uvádza, že potrebným dovolacím prieskumom nevzhladol dôvod pre odklon od vyššie uvedeného právneho názoru vysloveného v judikáte č. R 12/2025, v plnej miere dopadajúceho aj na tu posudzovaný prípad uplatneného nároku na jednorazovú náhradu za obmedzenie užívania nehnuteľnosti oprávnenou osobou podľa aplikovaného zákona č. 110/1964 Zb., t.j. právnej úpravy platnej v dobe vzniku tzv. zákonného vecného bremena. Podľa dovolacieho súdu teda nie je možné sa stotožniť s právnym názorom žalobcu, že k vzniku zákonného vecného bremena a k začatiu plynutia lehoty na uplatnenie nároku na primeranú náhradu za obmedzenie užívania nehnuteľnosti mohlo v danom prípade prísť až v momente ukončenia nájomného vzťahu strán. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí ako aj pred ním súd prvej inštancie na zistený skutkový stav veci, ktorým bol dovolací súd podľa § 442 CSP viazaný, správne aplikoval právnú úpravu platnú v čase vzniku zákonného vecného bremena, pričom v plnej miere odkazuje na uvedené právne závery v judikáte č. R 12/2025, z nich najmä na vyššie citovaný odsek 41 a 42 odôvodnenia.

40. Pre úplnosť dovolací súd rekapituluje, že pre rozhodnutie odvolacieho súdu bola relevantná právna úprava obsiahnutá v § 12 ods. 1, 3, 4 až 6 zákona č. 110/1964 Zb. v znení účinnom v roku 1998, v súvislosti s vydaním kolaudačného rozhodnutia Oblastného telekomunikačného úradu - Prešovský kraj

č. 259/1998-VTS-MK zo dňa 04.11.1998, ktorým bolo povolené užívanie stavby „Základňová stanica a RR bod NMT a GSM NsP Prešov“ umiestnenej v priestoroch budovy vo vlastníctve žalobcu. Podstatný pre rozhodnutie o zamietnutí žaloby bol záver, opierajúci sa o § 12 ods. 6 cit. zákona, podľa ktorého žiadosť podľa odseku 5 sa musí podať do 12 mesiacov odo dňa, keď k obmedzeniu užívania nehnuteľnosti došlo, inak nárok zaniká. Zo skutkového stavu zisteného súdmi nižšej inštancie vyplýva, že Okresný úrad Prešov, katastrálny odbor upovedomil dňa 03.03.2017 žalobcu, že toho istého dňa zriadil na návrh žalovaného na základe § 66 odsek 1 písmeno a) zákona č. 351/2011 Z. z. ZEK, vecné bremeno spočívajúce v zriadení vecného bremena na LV č. 1962, okres Prešov, k. ú. Prešov ako Z 604/2017, ako právo na prevádzkovanie základňovej stanice a rádiorелеového bodu Prešov - Nemocnica v prospech žalovaného. Dovolací súd sa stotožňuje s tým, že neskoršia právna úprava v odvetví telekomunikácií rovnako upravovala náhradu za vecné bremeno ako jednorazovú, ktorá neuplatnením v stanovenej lehote zaniká. Neskoršou právnou úpravou neprišlo k obnoveniu prekludovaného práva vlastníka nehnuteľnosti na náhradu za obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Uvedené nevyplyva z prechodných ustanovení neskoršej právnej úpravy (§ 78 ods. 7 ZEK). Nárok žalobcovi na primeranú náhradu tak žalobcovi vznikol jednorazovo, vždy v čase realizácie príslušného telekomunikačného zariadenia a neobnovil sa neskoršou právnou úpravou aj napriek tomu, že k zápisu vecného bremena do katastra nehnuteľností, ktorý však má len deklaratórny a evidenčný charakter, prišlo až na základe ZEK. Tak ako vyplýva aj zo záverov v judikáte č. R 12/2025, nie je možné sa stotožniť s právnym názorom žalobcu, že k vzniku vecného bremena a vzniku obmedzenia užívania jemu patriacich nehnuteľností (resp. nehnuteľností vo vlastníctve štátu, ktoré má žalobca v majetkovej správe), a teda k plynutiu lehoty na uplatnenie primeranej náhrady za obmedzenie užívania nehnuteľností mohlo prísť až v momente ukončenia nájomného vzťahu. Najvyšší súd v uvedenom judikáte konštatoval, že aj keď sa nájomnou zmluvou môže upraviť užívanie nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu súvisiace s umiestnením telekomunikačných zariadení na nehnuteľnostiach žalobcu, v rozsahu zodpovedajúcom oprávneniam z vecného bremena ide o úpravu nadbytočnú. Taktiež vysvetlil, že nie je nesprávne právne nazeranie dovolateľa na ním len podsúvaný zdanlivý konflikt medzi verejným záujmom a vznikom vecného bremena na základe zákona na jednej strane a nájomnou zmluvou ako inštitútom súkromného práva s tým, že vzhľadom na jeho konsenzuálny charakter má mať prednosť pred verejnoprávnou úpravou a dokonca počas jeho trvania upozadiť či úplne potlačiť verejný záujem a vertikálne pôsobenie noriem verejného práva (tu zákon č. 110/1964 Zb.). Najvyšší súd sa v uvedenom judikáte zreteľne vyjadril, že: „K vzniku vecných bremien tak prišlo zo zákona, na základe realizácie zákonom vymedzených oprávnení, a to bez ohľadu na skutočnosť, či mali sporové strany uzatvorenú nájomnú zmluvu. Realizáciou týchto oprávnení prichádza k obmedzeniu vlastníka v užívaní nehnuteľnosti. Ide o verejnoprávny inštitút uplatňovaný vo verejnom záujme, ktorý nastáva automaticky zo zákona, ak nastane vymedzená právna skutočnosť, ktorou je v tomto prípade zriadenie telekomunikačného zariadenia na nehnuteľnosti žalobcu. V prípade nájomnej zmluvy a zákonného vecného bremena nemožno hovoriť o konkurencii dvoch inštitútov, ktorých súčasná existencia by sa navzájom vylučovala. Ide o odlišné inštitúty naplňajúce odlišný účel.“ Dovolací súd týmto považuje podstatu prvej otázky dovolateľa za zodpovedanú aj v tu posudzovanej veci a keďže nevzhladol žiaden dôvod na odchýlenie sa od záverov vyjadrených v judikáte č. R 12/2025, konštatoval v tejto časti neprípustnosť dovolania pre nenaplnenie dôvodov ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

41. K druhej otázke dovolací súd uvádza, že sa viazala k výkladu § 12 ods. 2 veta prvá zákona č. 110/1964 Zb., podľa ktorého organizácia spojov je povinná pred začatím výkonu oprávnenia podľa predchádzajúceho odseku bez meškania upovedomiť vlastníkov alebo užívateľov dotknutých nehnuteľností. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd sa síce vyjadril aj k odvolacej námietke týkajúcej sa žalobcom tvrdených dôsledkov nespĺnenia notifikačnej povinnosti oprávnenej osoby podľa § 12 ods. 2 cit. Zákona (ods. 10 a 34 odôvodnenia), avšak táto otázka nebola kľúčová pre rozhodnutie vo veci. Určujúce pre rozhodnutie oboch súdov nižších inštancií v dovolaní napadnutej časti bolo právne posúdenie sporu založené na aplikácii a interpretácii § 12 ods. 1, 3, 4 až 6 zákona č. 110/1964 Zb. Odvolací súd k tejto problematike len podporne a primerane poukázal aj na závery Ústavného súdu Českej republiky v náleze sp. zn. III. ÚS 2498/19 zo 17.03.2021, v zmysle ktorých k vzniku zákonného vecného bremena nie je potrebné splniť notifikačnú povinnosť; „upovedomenie vlastníkov alebo užívateľov dotknutých nehnuteľností o výkone práva zo zákonného

vecného bremena nie je podmienkou jeho vzniku“. Dovolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na už skoršou judikatúrou najvyššieho súdu vyriešenú prvú právnu otázku, zodpovedanie druhej dovolacej otázky týkajúcej sa interpretácie § 12 ods. 2 zákona č. 110/1964 Zb., nie je podstatné pre rozhodnutie v merite veci. Odvolací súd kľúčovo založil svoje rozhodnutie na konštatovaní uplynutia prekluzívnej lehoty podľa § 12 ods. 6 cit. zákona s tým, že začiatok jej plynutia bol viazaný na okolnosť povolenia zriadenia anténneho systému na nehnuteľnosti žalobcu v zmysle § 12 ods. 1 cit. zákona, a teda bez ohľadu na to, či si žalovaný voči žalobcovi splnil uvedenú notifikačnú povinnosť v zmysle § 12 ods. 2 cit. zákona. Zo záverov judikátu č. R 12/2025 je možné implicitne vyvodit', že žiadna iná podmienka nebola potrebná, keďže priamo zo zákona „realizáciou týchto oprávnení prichádza k obmedzeniu vlastníka v užívaní nehnuteľnosti.“ Dovolateľom požadovaná náhrada ako predmet sporu sa pritom viaže na samotné obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Zodpovedanie druhej dovolacej otázky by teda v konečnom dôsledku neznamenal pre dovolateľa iný výsledok sporu. Súčasne časť druhej dovolacej otázky - v prípade, že splnenie notifikačnej povinnosti oprávnenej osoby nie je podmienkou vzniku zákonného vecného bremena „aký je zmysel a aké sú následky porušenia tejto povinnosti?, vyznieva v kontexte preskúmvanej veci hypoteticky, resp. teoreticky (akademicky), pričom otázky hypotetické, či akademické, bez priamej väzby na okolnosti danej veci a ich posúdenie určujúce pre výsledok sporu, netvorí príпустné dôvody dovolania.

42. Z uvedených dôvodov dovolací súd aj v tejto zvyšnej časti konštatoval nesplnenie podmienok príпустnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

43. Podľa § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené príпустnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

44. Na základe vyššie uvedených dôvodov, za konštatovania nepríпустnosti dôvodov dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, najvyšší súd rozhodol o odmietnutí dovolania v celom rozsahu podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby vo veci vykonal vecnoprávny prieskum z hľadiska posudzovania dôvodnosti dovolania.

45. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému ako úspešnej sporovej strane v dovolacom konaní priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

46. Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je príпустný opravný prostriedok.